

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет історії політології та міжнародних відносин
Кафедра історії України

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Актуальні питання історії та культури України»
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма *Середня освіта (математика),
Середня освіта (інформатика), Математика,
Прикладна математика, Комп'ютерні науки
(Інформаційні технології та управління проектами),
Системний аналіз*

Спеціальність: *014.04 – Середня освіта (математика)
014.09 – Середня освіта (інформатика)
111 – Математика
113 – Прикладна математика
122 – Комп'ютерні науки (Інформаційні технології та
управління проектами)
124 – Системний аналіз*

Галузь знань: *01 – Освіта
11 – Математика та статистика
12 – Інформаційні технології*

Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

Факультет математики та інформатики

Мова навчання *українська*

Розробник: кандидат історичних наук, асистент кафедри історії України
Дробіна Лілія Миколаївна

Профайл викладача:

[http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3030\]\[caf_pers_id\]=1208&commands\[3030\]=item](http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3030][caf_pers_id]=1208&commands[3030]=item)

Контактний тел. +380665063228

E-mail: l.drobina@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1788>

Консультації:

Очні консультації: за попередньою домовленістю

- вівторок та середа з 14.30 до 15.30

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю Viber (+380665063228)

- в робочі дні з 10.00 до 17.00

1. АКТУАЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Боротьба України за власну історію точиться упродовж століть, а нині вивчення правдивої історії Української держави має величезне значення у контексті війни Росії проти України. Новітній підхід до викладання історії включає в себе формування у студентів історичного мислення, допомагає зрозуміти сучасність за допомогою аналізу минулого. За допомогою цих знань вчені і державні діячі пояснюють джерела багатьох етнічно-національних конфліктів, прогнозують перспективи розвитку культури, нововведення, прийняття соціально-економічних реформ, мають змогу організувати ефективну систему керування соціальними процесами та створити певні умови, що є необхідними для виховання нового покоління відповідно до звичаїв і традицій українського народу.

Водночас історичне мислення є важливим чинником соціальної активності, виховання патріотизму, консолідації народу, інтеграції та їх мобілізації задля вирішення певних соціальних завдань.

Знання історії є необхідною умовою ефективної участі людини в суспільному житті. Історія вчить кожну людину, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного досвіду та засвоювати його уроки, формувати на цій основі власні переконання, громадську позицію, здобути навички та вміння, необхідні для практичної діяльності.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- ознайомити студентів з найголовнішими подіями вітчизняної історії, з героїчними (і трагічними) сторінками боротьби українського народу проти поневолення, за свою свободу, незалежність, державність;
- домагатися усвідомленого, міцного засвоєння ними програмового матеріалу, розуміння історичного процесу як закономірного і безперервного розвитку людської цивілізації;
- навчити студентів користуватися історичними джерелами та літературою, самостійно встановлювати причинно-наслідкові зв'язки при аналізі історичних подій, фактів, виробляти у них уміння використовувати історичний досвід для вирішення сучасних завдань.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ

Викладаючи цю навчальну дисципліну слід враховувати те, що студенти на першому курсі опановують курс «Українська мова», що сприятиме засвоєнню ними курсу «Актуальні питання історії та культури України».

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

В результаті вивчення обов'язкової навчальної дисципліни студент повинен набути такі **компетентностей**:

знати:

- основи теорії історичного розвитку та методології історії;
- закономірності розвитку історичних процесів та конкретний фактичний матеріал з історії рідного краю, України;
- явища й процеси української та зарубіжної культури;
- методи наукових досліджень;
- сучасні засоби комунікацій та інформації.

вміти:

- використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності;
- володіти навиками бібліографічного аналізу, способами і прийомами роботи з різними базами даних, бібліотечними та музейними фондами;
- комплектувати, обробляти та класифікувати архівні документи, археологічні та етнографічні матеріали;
- користуватися ПК для виявлення й обробки джерельних даних;
- вести краєзнавчу роботу, виявляти, пропонувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток.

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок (soft skills)*: комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів), таймменеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1	I	3	90	15		15		60		іспит
Заочна	1	I	3	90	8		6		76		іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма				заочна форма		
	усього	у тому числі			усього	у тому числі	
		л	с	с.р.		л	с.р.
Змістовий модуль 1. Українська історія і культура в IX – кінці XVIII ст.							
Тема 1. Київська Русь та її місце в історії України	7	2		5	8	2	6
Тема 2. Галицько-Волинське князівство в другій половині XII – XIII ст.	7		2	5	10		10

Тема 3. Українські землі у складі Литви та Польщі (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	7	2		5	10		10
Тема 4. Виникнення українського козацтва (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	7		2	5	12	2	10
Тема 5. Національно-визвольна революція українського народу середини XVII ст. і відродження державності	7	2		5	7	2	5
Тема 6. Становище Гетьманщини у XVIII ст. Ліквідація Запорозької Січі.	7		2	5	5		5
Разом за змістовим модулем 1	42	6	6	30	52	6	46
Змістовий модуль 2. Українська історія і культура в кінці XVIII – початку XXI ст.							
Тема 1. Українські землі в складі Російської та Австрійської імперії в XIX ст.	7	2		5	5		5
Тема 2. Україна в другій пол. XIX – на поч. XX ст.	7		2	5	5		5
Тема 3. Національно-демократична революція в Україні. Відродження державності українського народу (1917-1921 рр.)	7	2		5	7	2	5
Тема 4. Україна у міжвоєнний період (1922-1939 р.)	7		2	5	7	2	5
Тема 5. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)	7	2		5	2		2
Тема 6. Україна в 60-х – 80-х роках XX ст.	7		2	5	5		5
Тема 8. Українська держава (з серпня 1991р.)	6	3	3		7	2	5
Разом за змістовим модулем 2	48	9	9	30	38	6	32
Усього годин	90	15	15	60	90	12	78

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	К-сть годин
1.	Київська Русь та її місце в історії України	5
2.	Галицько-Волинське князівство в другій половині XII – XIII ст.	5
3.	Українські землі у складі Литви та Польщі (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	5
4.	Виникнення українського козацтва (кінець XIV – перша пол. XVII ст.)	5
5.	Національно-визвольна революція українського народу середини XVII ст. і відродження державності	5
6.	Становище Гетьманщини у XVIII ст. Ліквідація Запорозької Січі.	5
7.	Становище українських земель в складі Російської та Австрійської імперії в XIX ст.	5
8.	Наддніпряньська Україна в другій половині XIX – на початку XX ст.	5
9.	Національно-демократична революція в Україні. Відродження державності українського народу (1917-1921 рр.)	5
10.	Україна у міжвоєнний період (1922-1939 рр.)	5
11.	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)	5
12.	Україна в 60-х – 80-х рр. XX ст.	5
	Разом	60

6. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

6.1. Види та форми контролю

Під час лекції та семінарського заняття обов'язковою є перевірка наявності студентів. В ході лекції використовується усне опитування у вигляді колоквиуму. Семінарське заняття передбачає усне опитування-виступ. Для підсумкового модуля проводиться письмова робота. Крім того студенти готують презентації та реферати. Для отримання студентом додаткових балів проводяться бесіди-консультації на задану тему.

Формою підсумкового контролю є іспит. Максимальна кількість балів – 40 по 100-бальній шкалі. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за екзамен не може бути нижче 20 балів.

Умови допуску до екзамену: відпрацювання усіх практичних занять, отримання мінімально допустимої суми балів з усіх форм контролю. Студент не допускається до іспиту, якщо набрав під час семестру менше 20 балів.

6.2. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є виступи на семінарах, модульні контрольні роботи, написання есе, рефератів, ІНДЗ, презентації. За систематичне відвідування лекцій та активність на практичних заняттях студенту нараховується додатково 2-4 бали до модуля; якісне та вчасне виконання ІНДЗ заохочується 3-5 балами; пропущені заняття повинні відпрацьовуватись та, в разі пропуску без поважних причин, караються зняттям 2 балів за кожне пропущене заняття. В ході читання курсу робиться постійний наголос на міждисциплінарних зв'язках предметів, які вивчаються студентами.

6.3. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Для підготовки до практичних занять студент повинен мати конспект, в якому занотовує основні положення теми, що виноситься на розгляд. Наявність такого конспекту контролюється викладачем.

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється із врахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації. Оцінюватися може виконання студентами відповідних навчальних завдань, під час роботи над якими вони демонструють власне логічно побудоване історичне мислення; розгорнуті і стислі, але конкретні усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи у дискусіях тощо.

Під час складання екзамену студенти можуть отримувати такі бали:

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	5	5 (*10)	5	5	5	5 (*10)		

T1-T8 – теми змістових модулів.

*10 балів – змістовий модуль контроль

Оцінювання здійснюється згідно шкали оцінювання – національної та ECTS:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

7.1. Основна

1. Аркас М. Історія України-Руси. Київ: Наш формат, 2020. 436 с.
2. Атлас історії української державності: Українські землі від найдавніших часів до сьогодення. Львів: НВФ «Карти і Атласи», 2013. 128 с.
3. Бойко О. Д. Новітня історія України (2014-2019 рр.): навч. посібник. Київ: Академія, 2019. 160 с.
4. Брехуненко В., Ковальчук В., Ковальчук М., Корнієнко В. «Братня» навала. Війни Росії проти України XII–XXI ст. / За заг. ред. В. Брехуненка. НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. Київ, 2016. 248 с.
5. Ваврух М., Гавалюк Р. Нариси з історії української культури: архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно. Львів: Світ, 2018.
6. Гарін В., Кіцігар І., Кондратенко О. Історія України. Київ: Центр навч. літ-ри, 2017. 240 с.
7. Гончарук П. Історії України. Курс лекцій з найдавніших часів до початку ХХ століття. Київ: Центр навч.літ-ри, 2019. 528 с.
8. Грицак Ярослав. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ-ХХ століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
9. Громенко С. 250 років фальші: російські міфи про Крим. Київ: Фоліо, 2019, 255 с.
10. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Репринтне відтворення видання 1913 року. Київ: Золоті ворота, 2013. 524 с.
11. Гуржій О., Реєнт О. Славетна Україна: Битви та повстання від княжої до імперської доби. Київ: Арій, 2021. 352 с.
12. Дорошенко Д. Короткий курс історії України. Київ: Центр навч.літ-ри, 2020. 234 с.
13. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій. Київ: Саміт-книга, 2021. 472 с.
14. Качкан В., Леванловський В., Величко О. Історія України. Київ: Вид-во «Медицина», 2018. 360 с.
15. Магочій Павло-Роберт. Україна: історія її земель та народів / Пер. з англ. Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. 794 с.
16. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України. Київ: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2015. 576 с.
17. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури. Київ: Центр навч.літ-ри, 2019. 340 с.
18. Палій О. Короткий курс історії України. Київ, 2017. 464 с.

19. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. Харків: ВД «ШКОЛА», 2017. 592 с.
20. Плохій С. Брама Європи: Історія України від скіфських воєн до незалежності / Перек. з англ. Р. Клочка. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 496 с.
21. Попович М. В. Нарис історії культури України / 2-ге вид., допов. Київ: АртЕк, 2017. 730 с.
22. Стьопін А.А. Історія України: конспект лекцій: навчальний посібник. Одеса: Фенікс, 2018. 104 с.
23. Турченко Ф., Каганов Ю., Турченко Г. Історія України (1914–1945). Київ: Гельветика, 2021. 368 с.
24. Харькова Н. Історія України: опорний конспект. Повний курс у 49 таблицях. Київ: Навч.книга Богдан, 2018, 156
25. Хоткевич Г. Історія України (до кінця XVI століття). Київ: Центр навч.літ-ри, 2020. 229 с.

7.2. Додаткова

1. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 288 с.
2. Беркгоф Карел. Жнива розпачу. Життя і смерть в Україні під нацистською владою. Київ: Критика, 2011. 556 с.
3. Брехуненко В. Україна й українці: ім'я як поле битви. Київ, 2020. 272 с.
4. Брицький Петро. Голодомори в радянській Україні. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2013. 312 с.
5. Вербицька П. В., Хома І. Я. Історія української культури: європейський контекст: навч. посібник. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 301 с.
6. Війна. Грані / Авт. та упоряд.: Л. Легасова, О. Лисенко, І. Єрмолаєва, Т. Погоріла, Н. Смолярчук, О. Стяжкіна, О. Янковенко. Київ: Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс, 2018. 220 с.
7. Голодомор в Україні: соціально-економічні, політичні, міжнародно-правові аспекти, свідчення очевидців: навчальний посібник / За заг. ред.: Ю. Шаповала, О. Потехіна. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. 225 с.
8. Горобець В. Зірки та терени козацької революції. Історія звитяг і поразок. Київ: Кн. клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 480 с.
9. Дашкевич Я. Постаті: Нариси про діячів історії, політики, культури. 3-тє вид., доповн. / Упорядн.: М. Капраль, Г. Сварник, І. Скочилас, А. Фелонюк. Львів: Літературна агенція «Піраміда», 2016. 924 с.
10. Довідник з історії України (А – Я) / За заг ред. І. Підкови, Р. Шуста. Київ: Генеза, 2001. 1136 с.
11. Енциклопедія Голодомору 1932-1933 років в Україні / Вступ. слово Є. Нищука; Передмова, авторський текст В. Марочка. Дрогобич: «Коло», 2018. 576 с.
12. Енциклопедія історії України. В 10-ти томах. Київ: Наукова думка, 2003-2013.
13. Епплбом Енн. Червоний голод. Війна Сталіна проти України. Київ: HREC PRESS, 2018. 440 с.
14. Історія України в особах: IX-XVIII ст. Київ: Україна, 1993. 396 с.
15. Історія України в особах: XIX-XX ст. Київ: Україна, 1995. 479 с.
16. Історія української культури: європейський контекст: навч. посібник / П. В. Вербицька, І. Я. Хома; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 301 с.
17. Зінченко О., В'ятрович В., Майоров М. Війна і міф. Невідома Друга світова. Київ: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 272 с.
18. Кралюк Петро. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. Харків: Фоліо, 2020. 424 с.
19. Лазарович М. В. Російсько-українська війна (2014-2017 роки): короткий нарис. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2017, 240 с.

20. Плохій С. Козацький міф. Історія та націєтворення в епоху імперій / Авториз. пер. з англ. М. Климчука. Київ: Laugus, 2015. 400 с.
21. Снайдер Т. Криваві землі: Європа поміж Гітлером та Сталіним. Київ: Грані-Т, 2011. 448 с.
22. Снайдер Т. Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь. 1569-1999 рр. Київ: Дух і Літера, 2016. 464 с.
23. Сорока Юрій. 100 важливих подій історії України. Харків: Фоліо, 2019. 208 с.
24. Україна. Хроніка історичних подій. Атлас / Упоряд. Д. Ісаєв. Київ: Картографія, 2016. 128 с.
25. Історія української культури: європейський контекст: навч. посіб. / П. В. Вербицька, І. Я. Хома; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 301 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Фонди бібліотек: університетської, факультетської, обласної
2. Енциклопедія історії України. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>
3. Замки і храми України. URL: <https://castles.com.ua/index.html>
4. Ізборник. Історія України IX-XVIII. Першоджерела та інтерпретація. URL: <http://litopys.org.ua/>
5. Історія козацтва XV-XXI ст. URL: <http://www.cossackdom.com/>
6. Історія та гуманітарні дисципліни. URL: <https://ukrhyst.at.ua/>
7. Невідома Україна. URL: <http://users.i.com.ua/~luzan/history/>
8. Україніка. URL: <http://www.ucrainica.com.ua/>
9. Українська армія. URL: <https://www.uarmy.com.ua/>
10. Українська геральдика. URL: <http://www.uh.ms.km.ua/>
11. EXLIBRIS:: українська електронна бібліотека історія, публіцистика, художня література. URL: <http://exlibris.org.ua/>
12. Курс Історія України для неспеціальних факультетів розміщений в повному варіанті на офіційному сайті ЧНУ <http://e-learning.chnu.edu.ua/>
13. Бойко О.Д. Історія України. http://ebk.net.ua/Book/history/boyko_iu/zmist.htm
14. Грушевський М. Історія України-Русі: В 6 т. <http://litopys.org.ua/hrushrus/iur.htm>
15. Новітня історія України (1900-2000): Підручник / А.Г.Слюсаренко. <http://www.lib.ua-ru.net/content/3244.html>
16. Полонська-Василенко Н. Історія України. <http://www.studentbooks.com.ua/content/view/121/49/>
17. <http://www.history.org.ua>
18. <http://www.history.com.ua>
19. <http://litopys.org.ua>
20. <http://ukrhyst.at.ua>
21. <http://incognita.day.kiev.ua>
22. <http://www.istpravda.com.ua>